

SPANJE

Verbetering incassoregeling Spanje

Al meer dan 10 jaar is de Europese Unie doende met het uitwerken van regelgeving en andere maatregelen om de inning van vorderingen in een andere lidstaat te vergemakkelijken.

Martijn Bressers

De afgelopen jaren is een handvol verordeningen in werking getreden die ervoor moeten zorgen dat de problemen die rijzen bij het innen van vorderingen en het tenuitvoerleggen van vonnissen in een andere lidstaat tot een minimum worden beperkt.

Zo zijn achtereenvolgens in werking getreden: Verordening 805/2004 (de 'Europese Executoriale Titel', in werking getreden op 21 januari 2005); Verordening 1896/2006 (Europese betalingsbevelprocedure, in werking getreden op 12 december 2008) en Verordening 861/2007 (Europese incassoprocedure voor geringe vorderingen, in werking getreden op 1 januari 2009).

De Europese betalingsbevelprocedure

In deze bijdrage komt uitsluitend de Europese betalingsbevelprocedure aan de orde, dit naar aanleiding van een recente wijziging in de Spaanse wet ten aanzien van een nationale incassoregeling die veel weg heeft van het Europese betalingsbevel. De auteur onderzoekt de relatie tussen die nationale

Spaanse wet en de Europese regeling, vanuit de positie van de Nederlandse exporteur die te maken krijgt met een Spaanse afnemer die facturen onbetaald laat.

De gedachte achter de Europese betalingsbevelprocedure is dat het de schuldeiser in staat moet stellen om in een internationale setting tegen minimale kosten de betaling van onbetwiste facturen af te dwingen. Er bleek veel vraag naar zo'n regeling aangezien uit onderzoek blijkt dat in grensoverschrijdende zaken het overgrote deel van de debiteuren de facturen simpelweg onbetaald laat zonder daarvoor een reden – laat staan een valide reden – te hebben. Het zou in zo'n geval verspilde moeite zijn en zonde van het geld om hiervoor een reguliere procedure bij de rechter te moeten voeren. De kans is immers groot dat de debiteur niet eens de intentie heeft zich te verweren. Met de betalingsbevelprocedure introduceert de Europese Unie in feite een voorstation waarin de debiteur gelegenheid krijgt aan te geven of hij de vordering betwist. Het initiatief daartoe wordt bij de debiteur gelegd, want doet hij niets, dan worden de facturen automatisch omgezet in een vonnis van de rechter dat in iedere lidstaat kan worden uitgevoerd. Op die manier hoeft de rechter zich niet grondig in de zaak te verdiepen – de zaak wordt afgedaan door de gerechtssecretaris – en hoeft de eisende partij geen dure advocaat in te schakelen.

Bij de betalingsbevelprocedure is vertegenwoordiging door een advocaat immers niet nodig, al blijkt er in de praktijk nog wel behoefte te bestaan aan assistentie bij het invullen van de standaard-formulieren. Die formulieren kunnen worden gedownload van de website van de rechterlijke macht

(www.rechtspraak.nl). Het is niet nodig de onderliggende documenten mee te sturen, zelfs geen kopieën van de uitstaande facturen, zolang het formulier maar naar waarheid wordt ingevuld en de eiser aangeeft welke stukken er voorhanden zijn om – indien nodig – de vordering te onderbouwen. De geldvordering moet opeisbaar zijn op het moment dat het formulier bij de rechtbank wordt ingediend. De rechtbank moet vervolgens binnen 30 dagen een betalingsbevel aan de debiteur toesturen. De debiteur heeft vervolgens dezelfde termijn om een verweerschrift in te dienen. In dat geval neemt deze betalingsbevelprocedure een einde en moet de schuldeiser alsnog een gewone ('bodem'-) procedure starten. Hoewel van de debiteur slechts een minimale actie wordt gevergd – hij hoeft zelfs niet aan te geven op grond waarvan hij de vordering betwist – blijkt in de praktijk dat de meeste debiteuren geen enkele reactie geven, waardoor het doel van de verordening wordt bereikt en de rechter een vonnis uitvaardigt dat in iedere lidstaat kan worden geëxecuteerd als ware het een nationale uitspraak.

Hoewel het betalingsbevel in de praktijk veelal wordt gebruikt voor uitstaande facturen, kan het worden ingezet voor iedere vordering, ongeacht de grondslag en ongeacht de hoogte van het bedrag, mits de vordering opeisbaar is.

De bevoegde rechter om het betalingsbevel uit te vaardigen wordt gevonden aan de hand van de bevoegdheidsregels van Verordening 44/2001. Meestal zal het gaan om de buitenlandse rechter, dat wil zeggen die van het land waar de debiteur is gevestigd, tenzij de goederen in Nederland geleverd zijn of partijen schriftelijk hebben afgespro-

ken – eventueel bij algemene voorwaarden – dat de Nederlandse rechter bevoegd is. In dat geval kan de schuldeiser zich tot de rechtbank Den Haag wenden, die als enige rechtbank in Nederland bevoegd verzoeken tot afgifte van een Europese betalingsbevel in behandeling te nemen.

De Spaanse monitorio-procedure

In verschillende lidstaten bestaan incasso-procedures die qua doel en opzet sterke gelijkenis vertonen met het Europese betalingsbevel. Zo kent Spanje de zogenaamde monitorio-procedure, waarvan op grote schaal gebruik wordt gemaakt. Na ontvangst van een summier dagvaarding heeft de debiteur 20 werkdagen om de vordering te betwisten. Doet hij dat niet, dan geldt de vordering als onbetwist en wordt deze automatisch integraal toegewezen. Er is dan voor de debiteur niets meer aan te doen. Met ingang van mei 2010 is de monitorio-procedure van toepassing verklaard op vorderingen tot 250.000 € (voorheen gold een limiet van 30.000 €), waardoor het een interessant alternatief is geworden voor het Europese betalingsbevel.

Het grote voordeel van deze summier procedure in vergelijking met een reguliere Spaanse procedure is dat er geen zitting plaatsvindt wanneer de debiteur passief blijft. Bij normale Spaanse procedures geldt dat wanneer de gedaagde niet verschijnt, tegen hem weliswaar verstek wordt verleend, maar niettemin een zitting plaatsvindt. Deze voor de eisende partij onbegrijpelijke en tijdrovende gang van zaken is bij de monitorio-procedure uitgesloten.

Een tweede voordeel van de monitorio-procedure is dat de Spaanse rechter hiermee vertrouwd is, terwijl dat absoluut niet geldt voor het Europese betalingsbevel. Wie een Spaanse rechter verzoekt een Europees betalingsbevel uit te vaardigen loopt een grote kans nul op rekest te krijgen of maandenlang in de wachtkamer te worden gezet. De Verordening is immers niet in de Spaanse proceswet geïncorporeerd. Nu hoeft dat ook niet, omdat EU-verordeningen directe werking hebben, maar een Spaanse rechter kan nu eenmaal niet goed uit de voeten met juridische instrumenten die niet in zijn eigen wetgeving zijn opgenomen. Bovendien heeft de Spaanse wetgever met de recente wetswijziging de nodige verarring gecreëerd door in de toelichting bij de wetswijziging op te merken dat deze is ingegeven door de inwerkingtreding van Verordening 1896/2006. Daarmee wordt de indruk gewekt dat het Europese betalingsbevel in Spanje zijn beslag

heeft gekregen in de vorm van een wijziging van de monitorio-procedure, hetgeen echter niet het geval kan zijn: het Europese betalingsbevel vindt immers zijn basis in de EU-verordening, niet in nationale regelingen, en bovendien geldt daarbij geen limiet ten aanzien van de hoogte van de vordering.

Een derde voordeel van de monitorio-procedure in vergelijking met het Europese betalingsbevel is dat de debiteur die de vordering betwist ook moet aangeven op welke gronden hij dat doet. De eisende partij kan daarmee vervolgens in de bodemprocedure zijn voordeel doen door op dat verweer te anticiperen, dan wel zich de kosten van een bodemprocedure besparen wanneer hij zou menen dat de verweren van de wederpartij wel eens hout zouden kunnen snijden en hij om die reden besluit van een bodemprocedure af te zien.

Bij de monitorio-procedure past ook een kanttekening. De rechtsgang is bedoeld voor eenvoudig vast te stellen vorderingen die automatisch volgen uit de overgelegde producties. Ingewikkelde vorderingen, bijvoorbeeld tot schadevergoeding, of vorderingen waarin iets anders dan betaling wordt gevorderd, zoals ontbinding van een overeenkomst, zullen door de rechter niet in behandeling worden genomen.

Hoewel het de bedoeling was van de Europese wetgever dat verordening 1896/2006 kon worden aangewend zonder de inschakeling van advocaten, is het niet reëel te veronderstellen dat dit doel in Spanje wordt bereikt. Wie een in Spanje gevestigde debiteur tot betaling wil dwingen ontkomt niet aan de tussenkomst van de Spaanse rechter, aangezien er in Spanje geen deурwaarders zijn. De rechtbank is belast met de executie van uitspraken en voor de indiening van een verzoek tot tenuitvoerlegging van een Europees Betalingsbevel dient een Spaanse advocaat te worden ingeschakeld.

Voor de monitorio-procedure geldt weliswaar dat voor indiening van de eerste dagvaarding geen aanstelling van advocaat en procureur is vereist, maar toch is het verstandig dat wel te doen. In de eerste plaats zijn er tal van formaliteiten die in acht moeten worden genomen op de naleving waarvan de advocaat moet toezien (er bestaan geen standaard-formulieren), en in de tweede plaats dient snel te worden gehandeld wanneer de debiteur zich verzet tegen de vordering. In dat geval dient binnen 20 werkdagen de bodemzaak aanhangig te worden gemaakt. De eisende partij kan in tijdnood komen wanneer hij in dat korte tijdsbestek ook nog een notariële procesvolmacht moet laten opstellen.

Conclusie

Geconcludeerd moet worden dat Verordening 1896/2006 tot invoering van een Europees Betalingsbevelprocedure sedert mei 2010 als incasso-procedure praktisch geen betekenis meer heeft voor wat betreft vorderingen tegen Spaanse debiteuren, zodat het aanbeveling verdient voor die zaken direct de Spaanse rechter aan te zoeken. Een uitzondering bestaat voor geldvorderingen van, in hoofdsom, meer dan 250.000 €, waarop wel Verordening 1896/2006 maar niet de Spaanse monitorio-procedure van toepassing is.

Mr M.H. Bressers
Bressers Advocaten & Abogados S.L. –
Barcelona – Alicante – San Sebastián
www.bressersadvocaten.com

Meer weten? www.fenedexpress.nl, zoek op
Juridische aspecten van internet, Spanje